

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL - SANT JOAN - NOVEMBRE - 1.997 - n. 78

DAMUNT DAMUNT

Revista d'informació local
SANT JOAN (MALLORCA)

NOVEMBRE 1.997 - Núm. 78

Dipòsit legal PM-673-1991

Domicili: Major, 68
07240 - SANT JOAN (MALLORCA)

Director:

Miquel Florit Huguet

Confecció:

Guillem Morlà Adrover

Fotografia:

Miquel Florit Huguet i altres

Dibuixos :

Joan Morey Company

Col·laboradors:

Andreu Bauzà i Joan
Gabriel Company Gayà
Carles Costa
Miquel Florit Huguet
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Joan Mates Sastre
Bàrbara Mates Sastre
Joan Morey Company
Guillem Morlà

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR
PETRA (MALLORCA)

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS

ALTRES INFORMACIONS

POEMES I GLOSES

COL·LABORACIONS

- * Contarelles i memòries(VIII)
- * Ha mort la gallineta
- * La distància no disminueix l'estimació, sols augmenta el sofriment
- * Per la vila i fora de la vila - La Mallorca Profunda

PORTADA

Jaume Matas President de la Comunitat
Autònoma de les Illes Balears

NOTA: Els articles publicats sols expressen l'opinió dels seus autors. La revista no s'identifica necessàriament amb el seu contingut.

**LA PENYA MOTORISTA
TINDRÀ LA FESTA
D'ANIVERSARI EL 21
DESEMBRE**

Enguany la celebració de la Diada d'Aniversari, de la Penya Motorista Sant Joan, serà el diumenge 21 de desembre. Es tracta d'una diada entranyable que aquesta entitat ha vingut celebrant tots els anys de la seva història i des de 1959 és coneguda pel seu dinar de matances.

Els actes seran gairebé com anys anteriors i enguany la celebració serà ja pel 41 Aniversari. Això fa que sia la mes veterana de les Balears.

**BONA PARTICIPACIÓ DE
TONI KARMANY**

La setmana del 6 al 12 d'octubre, fou de ciclisme internacional per a les categories de Masters. Curses a les que el nostre ciclista Toni Karmany tingué una bona participació. Així el dia 7 corregué el Campionat d'Europa, que va tenir lloc pels voltants de la Platja de Palma, com anys anteriors. Un circuit sense cap dificultat i poc apropiat per les característiques d'en Toni, no obstant això arriba amb el grup capdavanter que encapçalaren uns corredors alemanys, inscrits com ell en la categoria Master 60

Llavors del 9 al 12 es va celebrar la Volta Internacional a Mallorca de Masters. Aquí en Toni hi va tenir una actuació destacada, especialment en l'etapa de Muntanya, entrant a la meta de Santa Maria, amb dos alemanys de la seva categoria, uns minuts després

dels guanyadors. Al final en una llista de 108 corredors classificats ell figura en el lloc 13 per davant del primer Master 50. Les categories eren Master 30, Master 40, Master 50 i Master 60. Començaren la Volta uns docents corredors, la majoria eren de nacionalitat estrangera.

**EL C.E.SANT JOAN
ACONSEGUÍ LA PRIMERA
VICTORIA A SANT JORDI**

Aquesta temporada el C.E. Sant Joan, la començà diriem en mal peu ja que fins a la jornada quarta no aconseguí la primera victòria i fou al camp del Sant Jordi per un rotund 1 - 4. Llavors empata a un al camp del Beta. No obstant això quant acabam el mes d'octubre i en els tres partits jugats a Sant Joan encara no s'ha apuntat cap victòria ni cap punt.

Els resultats d'aquest mes d'octubre han estat:

Dia 5-10 Sant Joan 0 Cas Concos 1

" 12-10 Sant Jordi 1 Sant Joan 4

" 9-10 Sant Joan 1 Sta. Maria 3

" 26-10 Beta 1 Sant Joan 1

En el darrer partit al camp de Son Juny, el Sant Joan alineà a: Servera, Ferriol, Martínez, Company, Barceló, Pocoví, Crespí, Rosselló, Guillem Mas, Nigorra i Cañellas.

Sustitucions: Martínez per Ernest, Company per Jaume Mas, Fullana per Pocoví, Roig per Crespí, i Mir per Guillem Mas. El Sant Joan s'avançà en el marcador en el minut 28 amb un bon remat de Cañellas, però llavors acaba perdent.

Així després de sis partits jugats el Sant Joan ha aconseguit quatre punts i figura

en el lloc 15 en una classificació de 17 equips Esperem que les bones maneres i la vàlua dels jugadors quedi mes ben reflectida en el proper mes de novembre.

Joan Jaume

**NOCES D'OR I NOCES
D'ARGENT**

El passat dia 23 d'octubre en Guiem Company Bonet i na Monserrada Bonet Oliver varen celebrar acompanyats de la seva família les noces d'or.

Ho varen celebrar anant a missa, donant gràcies per aquests 50 anys de matrimoni i després varen fer un sopar on hi havia tots el seus familiars i amistats.

Quan arribaren al restaurant hi havia el seus dos nets, en Guiem i en Mateu, tocant les xeremies, el tambor i el fabiol. Varen esser moments d'emoció, però aquí no acabà la notícia.

Una setmana més tard el seu fill Toni casat amb n'Antònia varen celebrar també els seus vint-i-cinc anys de matrimoni, la festa va esser un poc diferent envers dels seus pares. Ho varen celebrar a la seva pròpia portassa, fent festa fins a mitjanit.

Enhorabona a tots.

DIA MUNDIAL DE LES MISSIONS

El passat dia 19 d'octubre es celebrà el Domund o dia mundial de les missions. Segons la informació facilitada per el Bisbat de Mallorca, l'any 1996, l'illa aportà 28 milions destinats a obres missionals on treballen més de 200 mallorquins com a missioners a Àfrica, Àsia i Amèrica.

La parròquia de Sant Joan ha aportat la quantitat de 254.885 pessetes aquest anys 1997.

ASSOCIACIÓ DE LES PERSONES MAJORS

Nit de les Verges. L'Associació de la Gent Major, celebrà l'acostumada festa de les Verges, la vetlla de la festa de sant Úrsula, el passat dia 20 d'octubre. Quasi 200 persones es reuniren en el local del majors, on degustaren primerament la xocolatada amb ensaimades i més tard els tradicionals bunyols.

Durant l'entreacte el president D. Joan Mates informà de la vinguda del President de la Comunitat Autònoma, prevista pel 29 d'octubre.

Visita a l'Hospital de Manacor. El dia 22 d'octubre, uns 80 associats, sortiren d'excursió en autocar, visitant diferents indrets del sud-est de Mallorca. El dinar fou al restaurant de Can Pep Noguera, L'horabaixa es visità l'Hospital de Manacor.

INQUIETUD A LA PREMSA FORANA

El passat dia 20 d'octubre, en caràcter d'urgència i de forma extraordinària foren convocades les publicacions associades per parlar del cas, que en més o manco mesura afecta a totes les revistes que pertanyen a l'Associació de

Prensa Forana, davant la preocupant situació en que ha generat el fins ara conveni de Cultura - vigent des de 1985 - que, a partir d'ara, serà substituït amb un decret de subvenció a les publicacions en llengua catalana.

La preocupació que aquest decret ha despert, es feu patent en el debat entre els assistents i en les solucions proposades.

EL PRESIDENT DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA VISITÀ SANT JOAN.

El passat dia 29 d'octubre el poble de Sant Joan, rebé la visita del President de la Comunitat Autònoma Jaume Matas.

Procedent del veí poble de Lloret, el President i els seus acompanyants arribaren a Sant Joan a primeres hores de la tarda, visitant el Col·legi Públic de Son Juny.

Entre les altres visites que realitzà el president autonòmic, està la visita a la Cooperativa Agrària, on fou rebut pel

president de l'Entitat, Miquel Vidal, el gerent Joan Sastre i els membres de la Junta Directiva.

Miquel Vidal manifestà el seu agraïment per aquesta visita, la primera i més important que es reb en els 50 anys de la Cooperativa. El President autonòmic fou obsequiat amb un exemplar del llibre de Josep Estelrich Mieras, editat fa un mesos.

Uns del actes més emotius fou l'entrega de diplomes als donants de sang majors de 65 anys, que es realitzà a la Sala d'Actes de la Casa de la Vila. Intervingueren, en breus parlaments, Víctor Gistau, president del Banc de Sang de Balears i el President autonòmic Jaume Matas, que estava acompanyat, entre altres, per Director General de Cultura in Esports, Jaume Gil i pel Director General de Consum.

Posteriorment el President Jaume Matas visità el principals comerços i establiments públics del poble, saludant efusivament a tothom, sense distinció d'edat.

L'acte multitudinari es desenvolupà en el local dels majors, on es reuniren unes 200 persones, que degustaren les ensaimades amb xocolata. El President Jaume Matas i el de la Tercera Edat Joan Mates es dirigiren al reunits, fent-se patents l'interès envers d'aquest col·lectiu.

El darrer acte públic de la visita del President Jaume Matas a la vila de Sant Joan, fou la reunió que celebrà amb les entitats locals, a les 20,30 a la Casa de Cultura.

El President anava acompanyat dels Consellers d'Agricultura, Comerç i Indústria Josep Joan Cardona i del de Cultura i Esports Manuel Ferrer Massanet. Entre les entitats locals presents a la reunió - que recordem - intervingueren informant sobre la seva respectiva entitat, breument, de la història, activitats, projectes, aspiracions, i mancances. Parlar en primer lloc Joan Jaume de la Penya Motorista; Bàrbara Mates i Gabriel Company per Biaixos i Capgirons; Llorens Lluill i Pep Mas del grup organitzador del Davallament; Miquel Company de la revista Mel i Sucre; Mn. Josep Estelrich del Col·lectiu Teranyines; Josep Florit del grup musical Psicodèlia; Carles Costa, Toni Bauzá i Pep Gayà del Centre Cultural; Joan Oliver i Guillem Mas per el Club Esportiu Sant Joan (futbol); Miquel Verd i Josep Bauzá de l'AMPA del Col·legi Públic Son Juny; Montse Payeras de la Pimem local i Miquel Florit per la revista Damunt-Damunt. (*) Les distintes entitats exposaren les seves necessitats particulars, sortint a rotllo la necessitat de crear un Patronat de Cultura Local i aglutinar a totes les entitats, tema que prometé interessar-se el regidor de Cultura Joan Magro.

(*) Nota: La possible omisió del nom d'alguna entitat present a la reunió, és completament involuntària per part d'aquesta redacció.

REUNIÓ DEL COL·LECTIU TERANYINES

El passat dia 7 de novembre es reuní el Col·lectiu Teranyines per tractar diferents temes.

Mn. Josep Estelrich informà de la reunió celebrada el passat dia 7 d'octubre proppassat.

El segon tema de l'ordre del dia es tractava de fer una reflexió sobre la publicació de la monografia del P. Rafel Ginard "De com era infant" que fou llargament discutit.

Miquel Company Florit informà de l'edició de la monografia "Cecilia de Solanda", de Don Guillem Colom.

També s'informà sobre el dia del Quart Diumenge, la fiar, de les gestions fetes en nom de Teranyines.

Amb l'arribada del P. Bartomeu Pastor s'amplià la informació sobre la monografia del P. Ginard i possible edició.

MILLORES EN EL CAMÍ DE CAS SABONERS

millores a diferent camins rurals. A Sant Joan el camí a arreglar és el de cas Saboners i les millores estan pressupostades en 4,9 milions. El finançament d'aquestes inversions corresponen, en el cas dels municipis situats a la zona 5b, en un 70 % a la CAIB i el 30 % restant per el respectiu Ajuntament, que és el cas de Sant Joan.

AIRES DE PAGESIA CELEBRA EL SEU XXI ANIVERSARI

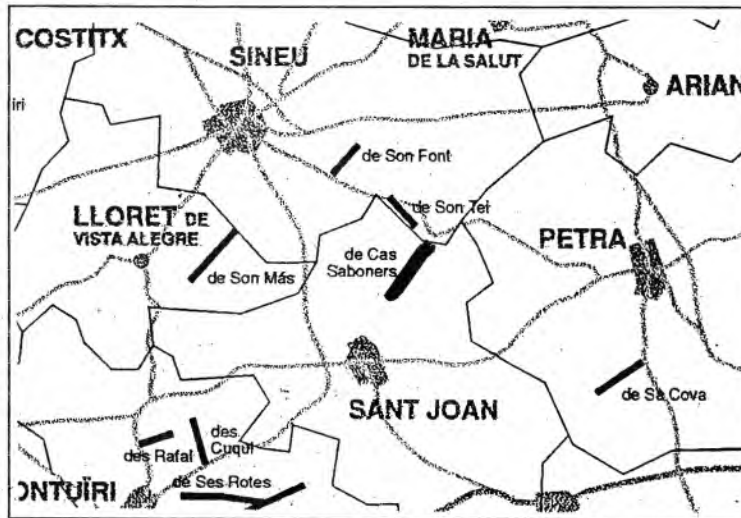
L'agrupació Aires de Pagesia aquest any per celebrar el seu aniversari ha programat una sèrie d'actes que començaren el passat dia 8 de novembre fins al dia 15 del mes.

El dissabte dia 8 s'inaugurà a la Casa de Cultura una exposició fotogràfica baix el títol "Danses Rituals i de Figura", composta per una sèrie de d'imatges que van acompanyades de les seves explicacions. També hi ha una secció dedicada a les costums i vestits del poble mallorquí.

Aquesta mostra està inclosa dins el conveni de la Federació de Balls amb el Consell Insular de Mallorca. L'acta fou inaugurat per Joan Barceló Mates, actualment regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manacor i ex-batle de Sant Joan.

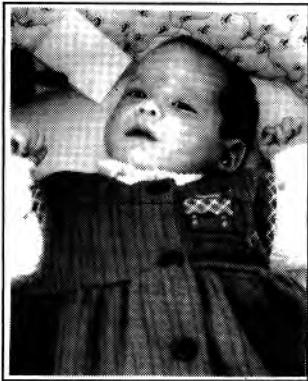
El dia 15, cloenda d'aquest aniversari es feu una ballada popular amb l'assistència de varis grups convidats.

Joan Jaume Nigorra

El passat dia 31 d'octubre el Consell de Govern de la CAIB aprovà la proposta del Conseller d'Agricultura, Comerç i Indústria de 26 convenis amb diversos municipis de les Illes, que tenen com objectiu principal iniciar una sèrie de

NAIXEMENTS

Maria Suárez Rebassa, filla de José Manuel i de Magdalena (de cas Garriguer), va néixer el passat dia 3 de setembre.

Neus Florit Ferrer, filla d'Antoni (de cas Sastre) i de Maria Immaculada. Va néixer el passat 4 de setembre.

Maria Antònia Bonet Estrany, filla de Jaume (Síndic) i de Joana Maria. Va néixer a Montuiri dia 15 d'octubre.

DONANTS DE SANG

Rebin la nostra cordial felicitació els pares, padrins i altra família. Enhorabona i que tingueu sempre molta alegria.

Rev. Brisas n. 463 19-10-97
Bauzá Gayà, Guillem (Sant Joan, 1883 - Porreres 1976). Músic, ingressà a la Banda de Música del Regiment de Infantaria de Palma. Fou Director i Fundador de la Banda de Santa Cecília de Porreres (1942) i del Cor Parroquial de Nostra Senyora de Consolació (1936, 1942-57). Dirigió les bandes de Sant Joan, Campos i Felanitx. Escrigué música per a banda, marxes religioses con "la Virgen de la Luz i la Virgen del Mar (1936) i obres per a piano, P.D. "El Ferrocarril de Sóller"

Guillem Bauzá era de la família Poll, cunyat de Jaume Bardissa i de l'amo Bernadí Oliver (de s'Almudaina i Tomeu Bauzá (roig de la Teulera)

NECROLÒGIQUES

Rafel Bauzá Gual (Sineuer), va morir el passat dia 16 d'octubre a l'edat de 70 anys, precisament el dia següent del seu aniversari.

Rafel Sineuer, durant uns anys fou el guarda rural de la Cambra Agrària, essent un gran coneixedor de les parcel·les del terme i dels seus propietaris.

Maria Company Borràs (Ferro) va morir a l'edat de 95 anys el passat dia 29 d'octubre. Madò Maria Ferra, viuda de l'amo Francesc Parrec, durant molts d'anys fou venedora - distribuïdora de calç, un element auxiliar de la construcció, mol emprat per emblanquinar l'interior de les llars, abans d'haver-hi la pintura plàstica.

Descansin en pau els difunts i rebin el nostre condol les respectives famílies.

**RELACIÓ DE DONANTS DE 65 ANYS QUE REBEREN DIPLOMA DE MANS
DEL PRESIDENT DE LA CAIB JAUME MATAS**

4011	Juan Roig Mas	Ramón Lull núm. 7	D'Horta
10655	Francisca Caimari Matas	Camp núm. 22	de Sa Bastida
8639	Antònia Font Bauzà	Parras núm. 14	Sineuera
10673	Margarita Matas Jaume	Major núm. 31	Saladora
15204	Margarita Mayol Gelabert	Escaleta núm. 8	Rumbet
13124	Isabel Bauzà Juan	Sant Joan núm. 15	Toniona
19297	Juana Bauzà Barceló	Palma núm. 40	Capitana
19296	Margarita Llaneras Lull	Major núm. 96	Fornera
04032	Miquel Company Bauzà	Bellavista núm. 18	Mena
06424	Maria Gayà Bonet	Consolació núm. 13	Polla
16453	Juan Mas Gual	Petra núm. 51	Pereta
10668	Antònia Matas Gayà	Major núm. 78	Sabaterra
18918	Margarita Mestre Jaume	Petra núm. 3	Jordaneta
4012	Juan Company Gayà	Pare Rafel Ginard núm. 5	Boveta
4018	Antoni Sastre Gayà	Bellavista núm. 44	Botigueta
4026	Marcos Vidal Bonet	Lluna núm. 35	Termenor
4034	Magdalena Jaume Sastre	Pare Rafel Ginard núm. 5	Saladora
4035	Antònia Gayà Antich	Major núm. 112	Daninera
4036	Maria Fiol Alzamora	Major núm. 85	Perauba
4038	Rafael Bauzà Florit	Major núm. 112	Jaumet
4041	Catalina Jaume Mieras	Major núm. 12	Jordana
4061	Antònia Company Gayà	Llevant núm. 8 -	Boveta
6398	Juana Bonet Oliver	Consolació núm. 14	Cotoneta
10663	Maria Mas Ginard	Fra Lluís Jaume núm. 17	Barona
17319	José Bauzà Vaquer	Major núm. 103	Gossauba
17323	Maria Bauzà Munar	Palma núm. 1	can Tronca
17606	Margarita Mieras Bauzà	Desert núm. 3	Faleu
	Gabriel Ferriol Antich	Major núm. 81	Rector
	Juana Anna Mas Antich	Lluna núm. 31	Bonet
10664	Miguel Barceló Antich	Lluna núm. 27	Paris
18588	Montserrat Bauzà Ferriol	Sol núm. 26	Beina
8642	Antònia Bonet Ginard	Ctra. Palma núm. 15	Almudaiha
6425	Onofre Calmari Matas	Fray Lluís Jaume núm. 31	de Sa Bastida
8637	Antoni Company Florit	Consolació núm. 2	Virgo
4027	Gabriel Company Gayà	Major núm. 31	Fornet
6391	Antònia Gayà Matas	Consolació núm. 14	Ferrera
3127	Isabel Matas Juan	Major núm. 44	Arraval
4072	Bàrbara Matas Sastre	Sol núm. 11	Cartera
4030	Guillem Riutort Mestre	Campo núm. 3	son Tei

DONANTS DE SANG

Amb la finalitat de facilitar la periòdica donació de sang, l'equip mòbil del Banc de Sang de Balears, visita el nostre municipi el passat dia 14 d'octubre.

No mancà la valuosa col·laboració dels donants santjoaners, essent 48 els que acudiren al Centre Sanitari, corresponent a la invitació de la germandat.

JOANA KARMANY, JOVES PER A L'ESGLÉSIA

El Sínode Diocesà que actualment s'està celebrant ja introduït la participació dels seglars i religioses. Gaspar Alemany, Prior de Lluc, diu que "el sínode és una reflexió per a que siguin capaços de compartir les alegries i els mals moments dels homes i les dones d'avui."

La santjoanera Joana Karmany, coordinadora de joves per a l'Església expressa la seva opinió dient: "crec que del sínode sortirà una església mes oberta a la societat, encara que no tant com jo voldria; és important que el sínode reconegui el respecta a la llibertat de les persones".

Joan Karmany, que milita i treballa dins una línia avançada del catolicisme mallorquí, resideix actualment a Porreres i es la Coordinadora del Secretariat de Pastoral Juvenil (Joves d'Església)

FRANCESC CANUTO A LA GRAN ENCICLOPÈDIA DE MALLORCA

En el fascicle n. 550 de la Gran Enciclopèdia de Mallorca,

aparegut el 02-11-97 hi ha l'entrada següent:

"Canuto Bauzá, Francesc (Palma 1950) Investigador. De formació autodidacta, ha estudiat la cultura popular i la toponímia de la part central del Pla. És autor del llibre "Toponímia i Talassonímia mallorquina als Columbrets (1994) i coautor de "Els malnoms a Sant Joan, segles XV-XX (1996)".

Vet aquí molt resumida, una semblança d'aquest investigador que ha dedicat moltes hores a la recollida de dades sobre el nostre municipi.

GUILLEM MAS "PAGÈS" FOU ENTREVISTAT EL PASSAT DIA 6 DE NOVEMBRE

En una entrevista feta a Guillem Mas Matas "Pagès" i que fou publicada el passat dia 6 de novembre en la secció "Sa Nostra d'or" del diari "Última Hora".

Deia, entre altres coses, Guillem Pagès "som de Sant Joan, que és molt important per a jo, i he fet feina durant 45 anys i m'han passat volant, com si fossin deu minuts. He vist moltes coses canviades per millorar. Ara, tothom té metge i medicines a mà. Abans, en el meu temps de jove, era molt difícil anar a un metge. No hi anaven quasi mai. En es meu poble hi havia un metge que era cosí de mon pare" "Érem vuit germans. Quasi sense mirar, ja sabia per exemple, que qualcú s'havia posat malalt per menjar ametllons" recorda "Ara, a cada poble hi ha dos o tres metges. També ara s'hi va per no res".

Guillem Pagès quan estava en el Gran Hotel, va esser el Secretari del Tribunal metge

d'invalidesa. Segueix dient Guillem: "En aquell temps guanyava com a funcionari 333 pessetes cada mes i pagava cinquanta per dinar i sopar. Vivia molt bé. Era un lloc de molta categoria en aquell temps... jo atenia molt bé al públic" "moltes vegades me confonien amb un metge. Abans sabia el nom de tots el metges dels pobles"

Aquestes són algunes de les declaracions que feu a la periodista Mercedes Azagra.

Aquest santjoaner, home simpàtic i popular, "campechano" que tots el santjoaners major de 50 anys recordam i que va néixer i viure de ni a la casa n.50 del carrer Major, al costat de l'Apotecaria.

MARGALIDA ESTELRICH FOU ENTREVISTADA PER LLORENÇ CAPELLÀ

La revista Brisas del passat dia 19 d'octubre, publicà l'entrevista que Llorenç Capellà feu a Margalida Estelrich, on l'entrevistada, filla del difunt Pep Turricano, al llarg de tres pàgines manifestà que s'esforça en trobar, mitjançant la via sindical, el reconeixement social i les compensacions econòmiques adequades per l'agricultor.

Na Margalida Estelrich, amb quatre cursos aprovats de l'escola d'Art i Oficis, va deixar el llibres per incorporar-se al sindicat "Unió de Pagesos", del que és la Coordinadora. Tots els dies treballa els matins al despatx de Ciutat i els horabaixes torna a l'hort d'Hortella, on visqué sempre el seu pare, mort ara fa dos anys, quan treballava amb el tractor.

M.F.H.

RAPINYAIRES EN EL PUNT DE MIRA DE CLIMENT PICORNELL

En un article de Joan Fàbregues publicat en el "Diari de les Balears" del passat 2 de novembre, afirmava que:

"En el món de la fotografia, dintre del mercat de les revistes de natura, que no del cor, els rapinyaires són els ocells més atractius i perseguits i també, és clar, són els més difícils d'immortalitzar. Per aquest motiu, els amants de la natura, de la fotografia i d'aquesta classe d'ocells es veuen obligats a convertir-se en autèntics paparazzi, encara que la majoria dels casos són per amor a l'art. Un exemple n'és Climent Picornell, durant el matí fa feina de banquer, però a partir de les 15 hores i des del 1980 sempre que pot posa els peus a la muntanya.

Picornell, que ha publicat algunes de les seves fotografies en llibres, revistes i diaris com El País afirma que **té una col·lecció superior a les quinze mil diapositives sobre flora i fauna de les Balears**, de les quals vuit mil són d'ocells de tota casta i en situacions disperses. Confessa que no es pot separar de la camera ni quan va a fer feina.

Hi ha una dita que diu: "De tot ocell més gros de la mida d'un colom la foto bona s'ha d'aconseguir al vol". Una frase que per Picornell "no sempre s'ajusta a la realitat. Per aconseguir una imatge decent és necessari disposar d'un equip fotogràfic amb garanties. Això implica dur un pes de 13 quilos damunt les espatlles, un circumstància no gaire agradable si l'objectiu és pujar a un penya-segat. Però deixant de banda la tècnica, el factor

més important per capturar la imatge desitjada és l'observació acompanyada d'una gran dosi de paciència.

Per Picornell el falcó marí l'àguila peixatera, el voltor negre i l'arpella són els rapinyaires més difícils de captar però cap d'aquests no és tan inaccessible com el corb. "És un ocell molt espavilat. De vegades, m'he posat devora d'ovelles mortes amb l'esperança que s'hi apropàs un d'aquests animals, però ha estat impossible».

I és que aquests fotògrafs, igual que els qui persegueixen famosos, són capaços de fer l'impossible per una imatge. Picornell afirma que durant quatre mesos anava va a un lloc de la costa de Mallorca amb el propòsit de trobar-hi una àguila peixatera. «Anava de fracàs en fracàs. Deixava amagat l'equip fotogràfic al camp per tornar al mateix lloc al dia següent amb l'esperança de tenir més sort. Aconseguir

una foto de l'àguila peixatera es va convertir en una qüestió d'honor. L'honra va poder ser salvada però va tenir que passar pel moltes d'inclemències incidents.

En aquest sentit, *el pitjor enemic del fotògrafs, a les Balears s'entén, són les paparres* que poden ocasionar més d'un disgust i de convertir-se en responsable directes d'un fracàs fotogràfic. Això aïmenys és el que pensa Picornell que ha hagut d'amagar-se per abatgers i ha sofert «la llepada d'una vaca al se objectiu de la camera per poder captar una imatge d'una pàssera". És fonamental que l'ocell no s'adoni de la presència del fotògraf i si sospita d'un moviment estrany pren el vol "i tot el treball se'n va en orris".

Deixant de banda l'esforç que s'ha invertit per aconseguir la millor foto, una vegada que esta revelada no acaben els problemes per als fotògrafs.

Picornell és en contra de "la foto de carnet d'identitat però els editors tenen la tendència de reproduir la imatge d'un ocell ometent tot l'entorn que l'envolta, que és el que dóna personalitat a la imatge»

Per aquest home, els qui treballen en aquest camp de la fotografia "tenen una especial sensibilització per la natura. Una de les fotos que és persegueix és una imatge d'un rapinyaire en un posador des d'on contempla a la seva presa. Si l'animal és prop del seu niu, no ens hi apropam perquè es podria espantar i abandonar-lo".

Miquel Costa i Llobera

en el 75è aniversari de la seva mort

VIDA

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854 -Palma 1922) és, juntament amb Joan Alcover, el poeta que fou considerat durant molt temps màxim exponent de la poesia catalana a Mallorca. Les generacions posteriors es formaren dins el mestratge d'ambdós escriptors i conformaren allò que s'ha anomenat l'Escola Mallorquina. De família benestant de terratinents pollencins - propietaris de Formentor, a més d'altres finques importants - cursa el batxillerat a l'Institut de

Palma, on rep la influència de Josep Lluís Pons i Gallarza. Comença la carrera de dret a Barcelona (1872 - 1875), però una profunda crisi religiosa li fa interrompre els estudis. Torna a Mallorca on porta el tipus de vida que correspon a la seva situació acomodada.

De vocació sacerdotal tardana, als 31 anys decideix anar a Roma per tal d'estudiar teologia a la Universitat Gregoriana. És ordenat de prevere el 1888, als 34 anys, i torna a

Mallorca el 1890. Guanya una canongia pontificia a la Seu de Mallorca el 1909 i és nomenat professor del Seminari Conciliar de Palma. Absorbit per les tasques pròpies del seu ministeri, dins els darrers anys decreix la seva dedicació a la literatura. Amb la mort del germà Martí (1918) i del pare (1919), s'accentua la seva esterilitat literària. Morí en el convent de les Tereses de Palma, d'un infart, mentre predicava el panegíric de santa Teresa.

OBRA

De gran precocitat literària, als 21 anys ja havia escrit la seva composició més aplaudida, *El pi de Formentor*. Passà per diverses vacil·lacions lingüístiques que motivaren l'alternància de la llengua catalana amb la castellana. Fou nomenat Mestre en Gai Saber a Sant Martí de Canigó el 1902. *El pi de Formentor* figura en el seu primer volum publicat, *Poesies* (1885), al qual seguí *De l'agre de la terra* (1897). Té també una incursió en el domini de la prosa amb *Tradicions i fantasies* (1903).

Amb *Horacianes* (1906), llibre que conté l'admirable oda *Als joves*, assoleix el punt màxim de la seva producció i fa una importantíssima aportació a la literatura catalana. El llibre, escandit en metres clàssics d'una rotunditat colpidora, mostra una clara voluntat de portar el món clàssic grec i llatí

a la poesia autòctona. Aquests versos es defineixen per una gran contenció i són la gran aportació mallorquina al moviment noucentista català.

El 1907 publica una segona versió, ampliada, de *Poesies* i viatja per orient i Terra Santa. Fruit d'aquest viatge serà un nou llibre, *Visions de la Palestina* (1908), on malda per portar el versicle bíblic a la llengua catalana. La resta de la seva producció en català són obres pietoses i poemes de circumstàncies. També és important, però, la tasca teòrica continguda en la conferència de 1904 *La forma poètica*, pronunciada a l'Ateneu Barcelonès.

Josep M. Llompart ha aplicat a la poesia de Costa tres substantius que la defineixen: bellesa, elegància i reserva. Publicà també un volum de poesia castellana, *Líricas* i un llarg poema d'inspiració modernista, *La deixa del geni grec*.

Als joves (fragment)

L'art veritable és sa, gallard i noble,
tal com Apol·lo amb cítara
i amb sageta potent. Té la bellesa,
la joventut de l'ànima,
la claredat, l'ardida força, l'hàbil
maneig de fibra harmònica,
i l'arc terrible del bon dret que mata
la serp del fang malèfica.

Tal vos somriga l'ideal, oh joves,
unint el seny amb l'impetu,
i amb gran serenitat, que és la divisa
de la potència màxima.
Ah! Els forts vénen de forts. Alçau l'emblema
de l'avior l·legítima,
que cada poble sols ateny son astre
seguint per la seva òrbita.

Siau qui sou; mes no atiant vells odis
de raça, ni amb emfàtiques
declamacions lloant tot lo que és vostre,
fins les mateixes úlceres...

Siau qui sou; mes no us tanqueu, ombrívols,
dins una llar històrica
sens horitzons. Volau sobre les terres
enfora, amunt, com l'àguila!
Ella ama el niu de les materns roques,
però amb gran vol arranca-s'hi
i, travessant mil horitzons, domina
espais de llum esplèndida.
Per planes, mars, abismes i muntanyes,
amb vista potentíssima,
tantost afina desitjada presa,
impetuosa llança-s'hi
de la regió del llamp. Mes no trasmuda
d'essència l'au indòmita.
Ans bé, de tot lo que trescant aferra,
gustant-ne fibres íntimes,
se n'assimila la potència, i torna
cap a son niu més àguila.

El pi de Formentor

Electus ut cedri.
Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu ungi d'aromes sa testa consagrada
i li donà per trono l'esquerpa serraladã,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
lo crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per les roques sa poderosa rel.
Té pluges i rosades, i vents, i llum ardenta,
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge;
domina les altures i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
lo cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh sí; que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi lo penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades,
i triomfador espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa, duré jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...,
oh vida! noble sort!

Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penya's.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons valentes n'iran per la ventada
com l'au dels temporals.

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

**XXV CONCURS DE VILLANCETS DE
PORTO CRISTO
1997**

S'acosten les Festes de Nadal i que convé que tothom interessat pensi en preparar-se per a participar com autor de música o lletra, preparador o intèrpret al Concurs de Villancets, essent sa XXV edició, ha de ser especialment rellevant.

Ja tenim el dibuix del banderí del qual és autora la excel·lent pintora i retratista Maria Pujades.

Les bases del concurs són les mateixes dels anys anteriors i el calendari d'enguany és el següent:

Divendres 28 de novembre a les vuit de la nit: eliminatòria per a Solistes i Grups 1é. nivell (6 a 10 anys).

Divendres 5 de desembre a les 8 de la nit:
eliminatòria per a Solistes i Grups de 2on. Nivell (de 11 a 13 anys).

Divendres 12 de desembre a les 8 de la nit:
eliminatòria per a Solistes i Grups de 3é. nivell (de 14 a 16 anys).
Eliminatòria per a Solistes i Grups de 4rt. Nivell (a partir de 17 anys).

Divendres 19 de desembre a les 8 de la nit:

Gran Final

Dijous 26 de desembre a les 8 de la nit:

Entrega de premis

Concert 25 aniversari del concurs.

Inscripcions a la Parròquia de Porto Cristo del 3 al 23 de Novembre, personant-se o telefonant al n. 82 15 53 de 8 a 10 del vespre, indicant: nom, edat, direcció completa i número de telèfon.

JEAN LEON
Reserva 1990
Cabernet Sauvignon

Jean León era un conegut restaurador de Beverly Hills que, a la dècada dels seixanta, decidí agafar els seus estalvis i donar vida a un celler que portàs el seu nom. I, afortunadament, decidí instal·lar-se al Penedès, no se sap ben bé per què. Va jugar fort en el camp de la viticultura i es convertí en un dels pioners en la introducció de les varietats franceses, com el Cabernet Sauvignon i el Cabernet Franc, provinent de la prestigiosa zona del Médoc, per elaborar els seus negres, i el Chardonnay per als seus blancs. No trigà gaire en lograr vins molt interessants, fel pel qual ha arribat a crear escola a la DO Penedès. Jean León ha demostrat que al Penedès s'hi poden elaborar bons i interessants vins negres, els quals trenquen el monopoli de blancs i caves d'aquella zona.

JEAN LEON 1990 ha estat elaborat amb les varietats Cabernet Franc i Cabernet Sauvignon. Després de romandre vint-i-quatre mesos en bóta de roure americà, s'ha obtingut un vi de color cirera madura, amb aromes intensos, propis de la varietat. En boca és ample i té una adequada càrrega tànica, amb un final llarg i bo. Es tracta d'un vi que es troba en el seu punt òptim de consum, tot i que encara pot evolucionar una mica en botella.

El seu preu aproximat de venda al públic és de 1.500 pessetes.

Château León. 08775 Torrelavit (Barcelona)
Tel.: (93) 899 50 33. Fax: (93) 419 97 66.

Francesc Grimalt

REFLEXIONS

Tots miram en el progrés
del bon vent el molí mol
quan te tems quedes tot sol
i més si tens pocs doblers
dels sentiments dels demés
ningú se'n sol posar dol
i de ningú esperis consol
que just rebràs mals papers

Quan jo més necessitava
que em donassin una mà
no la me volgues dar
i mon cor de pena plorava
pobre innocent me pensava
que em podries ajudar
i no em saberes donar
lo poc que te demanava

Gabriel Company (Forner Boveta)

L'HOSPITAL DE MANACOR

S'Hospital de Manacor
té fama de quedar bé
prestant serveis nit i dia
als qui els ha de menester
Diuen que hi ha un personal
que es porta de lo més bé
mai del món "s'arrepenteix"
es qui fa ses coses bé
si s'aconsegueix es transport
tindrem complit es paper.

Catalina Jaume de Calicant

PRIMER ANIVERSARI D'ARNAU MORATINOS

N'Arnau Moratinos jove
és fill de Joan i Neus
que fa el nom pel seu padrí
es primer any va complir
en companya des seus
Que es seu patró el protegeixi
en salut i alegria
i que ni vegem complir molts
tota sa família unida.

Catalina Jaume de Calicant

BATEIG DE MARC ARNAU

Nòu hereu de son Perdut
segon fill de Jaume i Maria Antònia
un matrimoni avingut
a la vila de Sineu
convent de monges tancades
en gran goig i alegria
li varen administrar
el sacrament del Baptisme
que és s'escut d'un cristià
s'anomena Marc Arnau
aquest ninet tan agut
per tant tendrà dos patrons
de primera magnitud
Es ministre del Senyor
molt bé el va recomanar
a Sant Marc Evangelista
i a Sant Arnau benvolgut
que el guardin de tot perill
i el guin per bon camí
dins un món tan corromput
ell es s'Arnau que fa sis
des que jo he conegut
va triant sa rel honrosa
des "Arnaus" de Son Perdut
desig per ell i família
prosperitat i salut
octubre de mil nou-cents noranta-set
després de sa cerimònia
en el restaurant Es Pou
de Lloret de Vista Alegre
feren amb el seu honor
un bufet molt ben servit
que va ser de lo millor
sia de tot s'alegria
aquest novell infantó
i que sempre vagin units
amb el seu germà major.

Catalina Jaume de Calicant

DONANTS DE SANG

Qui dona sang dóna vida
al qui l'està perdent
és un fet molt generós
que mereix agraïment
sembla que així ho reconeix
l'Honorable President

Catalina Jaume de Calicant

**Celebrant amb el pares i padrins el bateig
d'una nineta que es nom Neus**

Càlidament vos desig
el gaudir d'aquesta nina
tot d'amor i sens trepig
i de tots ho sigui juguina
dels cosinets la menuda
dels pares fermall primer
gràcia per a tot merescuda
graciosa té qui té.
Quan ella fa la dormida
tranquil·la els llavis somriu
sembla una rosa eixerida
de color blanc tot joliu
puig d'amor petita estrella
ompl de pau ta fesomia
de claror de meravella
rossinyolet d'alegria
ton plor só de cascavells
tos ullons dues centelles
de papallones i ocells
ets la font de coses belles.

Enhorabona! Als pares i padrins de tot cor i amb
afecta de

Bàrbara Mates Sastre

**Trobada a Sencelles d'antics alumnes
1997**

Un ram de roses vermelles
vos hem duit amb viu amor
i mirant al cel les estrelles
prest vegem vostre esplendor
cal vos radiant estimada
guaitau-nos des de lo alt
guiau la trista jornada
del més pobre i el malalt
i dels marginats advocada.

Bàrbara Mates Sastre

Vinguda del Govern Balear

Dia vint-i-nou d'octubre
vingué es Govern Balear
a visitar el nostre poble
i mos vàrem sentir honrats
d'una visita tan noble
va oferir el seu ajut
en bé de tota la gent
per resoldre alguns problemes
que es consideren urgents.
Deu les doni bon encert
amb el seu "empreniment"
li doni salut i sort
i llum a s'enteniment.

Catalina Jaume de Calicant

Conhort

Suplic a la Verge Maria
per tots els que viuen desolats
amb motiu d'haver perdut
a la seva companyia
i les persegueix nit i dia
s'enyorança i soledat
donau-los Mare de Déu
consol i conformitat
i que tots el sers estimats
se trobin refugiats
en la vostra companyia
en felix eternitat
i quan per nosaltres vengui es dia
Déu mos trobi en bon estat.

Catalina Jaume de Calicant

NO SÉ SI HO HEU REPARAT

Vos voldria fer present
i es mateix temps demanar
si se podria arreglar
un problema molt freqüent
que pes carrers s'està veient
i se diu "merda de ca"
que sovint has de voltar
en es pudorós excrement.

S'altrea dia me'n anava
a comprar el que havia mester
i a un cantó des carrer
un ca tot tranquil cagava
sa madona el contemplava
dient: "Polin, caga bé"
i es canet li respongué
i al mateix temps hi pixava.

No sé si ho heu reparat
però, a més d'un cantó
hi ha merda o cagalló
o qualque "birro" gruixat
i és que un ca li ha deixat
o cagat com un senyor
i perquè faci més olor
també ho deixa compixat.

Ni ha bastants que han vinguts
a viure en es nostre poble
jo consider que és gent noble
crec que ha estat ben rebuts
en canvi, es ca, fa fets bruts
perquè caga a on se troba
està mal a pler i li sobra
es pinsos que s'ha fotuts.

Ha vengut gent forastera
que tots disposen de ca
i s'animal li ha d'amollar
pes carrer o damunt s'acera
jo crec que hi ha una manera
que se podria esmenar
si abans el fessin anar
a fer-ho dins sa canera.

Qui dubti d'aquestes lletres
que en aquest escrit està
sapi que pobres hi ha
que pes carrer in ca cagà
el multen en dos mil pessetes
així que fora punyetes
i ses aceres estan netes
fora haver-les de rentar.

A qui li "perteneix"
és hora de mirar-ho
"això és sa meva opinió"
per tant a qui li "encumbeix"
se'n cuidi perquè pareix
que és bo de fer arreglar-ho
i si podem aconseguir-ho
atentament s'agraeix.

No és que em vulgui fer pesat
me sap greu retreure-ho
però trob què és bo dir-ho
que és pura realitat
per si se dóna resultat
crida un poc s'atenció
per poder dir oh, oh, oh,
oh "ditxosa" netedat.

Joan Mates

La distància no disminueix l'estimació, sols augmenta el sofriment. G. Morlà

El temps passa i em sent sol..., passa tan lentament!. Visc esclau de la distància, cercant l'escalfor d'un vers, el somni d'un record, la companyia d'una música. Desitj tant sentir una veu amiga...

No, no em sent sol, no més un poc allunyat d'algunes persones que estim molt. Tu n'ets una d'elles.

Aquesta setmana, després d'escoltar el teu gemec, m'hagués agradat sortir-te a camí, pel caminó de la via on entretens el teus pensaments, seure'ns vora el torrent, dir-te paraules amables, abraçar-te, omplir-te de carícies, besar-te... Jo no vull que els teus ulls plorin ni que les penes ofeguin el teu cor. Si sabés què fer perquè la teva vida fos més agradable, més bona de dur, si pogués compensar el teu cansament, distreure't de les teves preocupacions, eixugar aquella llàgrima que s'ha escapat del teus ulls, fe més lleuger el teu caminar... De bades m'esforç i l'ajuda que et sé dar és molt poca.

Potser no t'estim prou, sé tan poc de la teva vida, dels teus sentiments, del que t'agradaria fer, del que desitges de mi, del que jo podria aportar...

Em sent esclau de la distància et deia al començament. Feia referència a la separació física i a la cortina que a vegades interposam entre el nostre món més íntim i el del demés. Mai ho manifestam tot o deixam que l'altre arribi a tots els nostres racons. Quan difícil és anar amb el cor damunt la mà i permetre que l'altre el t'engruni.

Desig que la meua vida no augmenti el teu penar, que el meu cant sia un himne a llibertat, que les meves paraules t'obrin camins dins l'esperança, que a través de les meves mancances no traspassi l'egoisme, que el meu record t'inciti a viure, que el teu amor augmenti i sies més tolerant.

Et deix amb un pensaments de Bob Dylan d'una coneguda cançó: 'Blowin' in the wind.

"Quants camins haurà de recorre l'home perquè se el reconegui com a tal?

Quants de quilometres haurà de sobrevolar el mar la coloma abans de poder reposar damunt l'arena?

Quantes bales farà falta disparar per tal de que siguin prohibides per a sempre?

Quant cops caldrà mirar amunt per poder veure el cel?

Quantes d'orelles faran falta per sentir el plors de la gent?

Quantes vegades hauria de morir perquè se'n adonin de que ja ha mort massa gent?

Quants d'anys pot existir una muntanya abans de ser rosegada fins a la mar?

Quin temps pot aguantar un poble sense aconseguir realment la llibertat?

Quantes vegades un pot girar el cap a una altre banda fingint que no hi veu?"

PER LA VILA I FORA DE LA VILA

LA MALLORCA PROFUNDA

Joan Morey

– He de prendre una decisió. Fa temps que no acab d'encertar cap tema prou interessant per a una bona novel·la. A una ciutat gran mai m'hi he sentit del tot realitzat. Em convendria canviar d'ambient, a la millor un poble...

– Jo també estic un poc cansat de la gran metròpoli. Si no fos pels meus negocis, ja faria temps que m'hauria traslladat. Però no estaré molt de temps a fer un pensament; avui en dia, amb els sistemes de comunicació existents és relativament fàcil tenir la feina a una gran ciutat i residir a un poble.

– No sé que dir-vos, però...

– Als pobles de vella tradició deu haver-hi moltes històries, la gent té molts vincles afectius. Els costums, les festes, les llegendes, els cants i els balls, la pagesia... De tot plegat podria sortir alguna cosa interessant.

– Saps que ho deu esser de relaxant i tranquil. Poder viure a una casa espaiosa,

amb un tros de terra, cuidar els arbres o les plantes, poder tenir alguns animals. Conèixer els veïnats, fer noves amistats,...

– No ho sé però heu pensat...

– Xerrant amb la gent puc arribar a integrar-me. Puc aprofundir en les relacions. El més interessant deu esser algun poble de l'interior, on encara la gent externa no hi ha fet massa tala. Inclús pot arribar a ser divertit.

– Ara que ho dius, un soci amic meu l'altre dia em comentava que havia comprat una finca d'un quartó i mig. El poble era encantador i la gent hospitalària. El nivell de vida està molt bé, els preus de les cases i de les finques és assequible. Els seus habitants, seriosos i feiners. Qualsevol època de l'any conserva la típica festa i el costum tradicional.

– Sí, és vera, però...

– Record les paraules d'un periodista, digué que quasi tots els pobles de Mallorca

desenvolupen una gran activitat cultural. Solen tenir publicacions periòdiques, associacions lúdiques de tota classe: de caçadors, de cercadors d'esclata-sangs, de curanderos; clubs de futbol i futbollet; confraries; agrupacions de ball de bot i de cant coral; la banda de música... Amb una paraula que cada dos per tres els pobles són notícia per alguna d'aquestes activitats.

– Vols que mirem de comprar-hi una casa? I si tot va bé ens hi mudarem a viure-hi. Tu ben segur que trobaràs tema suficient i interessant per a la novel·la de la teua vida i jo hi cercaré el descans que necessit.

– Grec que ens pot anar bé. Posem fil a l'agulla!

– Meam! Em voleu escoltar un moment? Jo som de poble, hi he viscut molts d'anys. I com que vos conec bé vos vull dir la meua, no fos cosa travelàsseu.

– Diguès, home, diguès!

Els primers mesos tot vos anirà bé. Sereu "aquell ciutadà que ha comprat aquella casa". Si no vos integreu ni voleu participar en la vida activa i cultural del poble, amb un poc de sort podreu seguir així un parell d'anys més.

Però si voleu ésser com els altres, a mesura que passi el temps anireu topant amb individus que són la personificació i reflexa de la cara oculta de la vila, ànima desconeguda de la Mallorca profunda.

Notareu com aquell veïnat tan simpàtic dels primers dies comença a indagar d'amagat sobre la vostra vida privada. Captareu unes maneres de pensar, raonar i actuar, unes conductes que creieu oblidades i superades de fa temps, o que només són pròpies d'al·lots.

En trobareu que intentaran fer-vos participar dels odís col·lectius, que una part de la població manté contra certa persona o grup de persones. Veureu de prop la potent energia dels grups de pressió,

dels poders fàctics. Veureu amenaces, la por contra el desconegut, l'envieja, el ressentiment,... dels grups dominants (o suposadament dominants) contra els enemics reals o ficticis.

"M'han dit que tu digueres..." "Jo també sé moltes coses de tu" "No escriguis segons què si vols evitar-te problemes" "Mon pare m'ha dit que vos havia vist..." "No t'afiquis amb jo si vols estar bé" "Aquest que s'ha pensat?"

Més de dues vegades rebreu les verducades d'aquestes frases amenaçadores, per part d'algú que ni tant sols coneixeu, i que de cop i volta s'ha transformat en el vostre instructor, amb el vostre caporal i amb el vostre jutge, amb la persona més intolerant que mai haguéssiu imaginat.

Si intentau opinar o reflexionar públicament sobre alguns dels temes tabú (religió, política, església, evolució humana, sexe, nacionalisme,...) en el millor dels casos sereu mal interpretats. En el pitjor

veureu emergir del més profund una desmesurada agressivitat.

Xerrant amb gent anireu notant com, en general tenen serioses dificultats en expressar amb claredat el que realment pensen sobre algun tema, o també sobre els seus propis sentiments.

— Però així i tot vius a un poble, sembles ben adaptat i...

— Per si encara no ho sabíeu descobrireu que la societat descansa sobre una jerarquia de poder i que per reafirmar l'estatus de cada un o per modificar-lo si convé es produeixen desafiaments entre els elements dominants.

— Insimues que aquests enfrontaments podrien esdevenir cruentos en qualsevol moment?

— No insimuu res, però la sensació hi és.

— Ara veig que entrar a formar part d'un poble em facilitarà el tema d'una novel·la.

Ja jo, com que m'agrada la soledat, l'ésser espectador no m'anirà gens malament.

CONTARELLES I MEMÒRIES (VIII)

per Andreu Bauzà

*(Continuació)*Visita a Lourdes l'any 92 i 94

Aquestes dues vegades només hi estàrem un dia, sortint a la 8 de matí de Ciutat en l'avió per a les 9 estar a l'aeroport de Tarbes, que dista 10 quilòmetres de Lourdes. Dinàrem allà i a les 11 del vespre, després de la processó de les entorxes, tornar fer el vol a la inversa.

Excursió a Madrid i voltants

I per dur-ho arreu tornaré un poc enrera perquè l'any 67, la meva dona i jo, ens allistàrem a una excursió que fa fer la Penya Motorista a Madrid.

Era a final del maig. Férem l'anada amb avió i la vinguda amb autocar fins a València i vaixell cap a Mallorca.

A Madrid estàrem 4 dies visitant el museu del Prado, el de Ciències Naturals, que està compost de tota mena d'animal dissecats, la Cibeles, Porta d'Alcalà, Palau Reial, Porta del Sol etc. Un dia visitàrem una fira de mostres que es feia a la "Casa de Campo", a on entre moltes coses hi havia exposat l'avió en el qual Ramon Franco i el seu company havien fet la travessia del Atlàntic aterrant a Bons Aires. Molt de valor tenien aquells dos cavallers. Un altra dia

visitàrem Sant Llorenç del Escorial i el Valle de los Caidos, que és una obra colossal i que va costar pocs diners perquè quasi tot és fet per presoners polítics.

També visitàrem els jardins i Palau Reial d'Aranjuez.

Un vespre anàrem al teatre Calderón a veure una obra de teatre. Del Corte Inglés duguérem dues camies color carabassa encesa per dos al·lotells del metge on estàvem, que varen ésser un èxit.

Altres excursions: Menorca, Eivissa, Alacant, Múrcia, Cartagena, Cabrera i Barcelona.

Per més endavant no haver de tornar parlar d'excursions, diré les que férem més endavant. Dues amb avió a Menorca i Eivissa. Una amb vaixell a Alacant, visitant Múrcia, Cartagena, Mar Menor, Èlich, Benidorm i tornàrem cap a la nostra roqueta. La darrera que férem va ésser a Cabrera, per ser l'única illa de les Balears que no havíem visitat. Ara he dit una mentida, la darrera va ser a Barcelona que el meu mestre en convidà i pagà les despeses per visitar la Fira de Mostres. Ens anàrem el divendres a vespre i tornàrem el diumenge, també el vespre.

Fent feina a Manacor

I tornant al temps ordinari, seguirem fent feina a Manacor.

A l'estiu, la senyora del metge, els al·lotells i la meva dona anaven a estiuejar en el Port, que pels manacorins és la seva ill·lusió.

També dos o tres anys anàrem a la possessió de son Gil.

Jo a son Gil quasi cada vespre hi anava a sopar i dormir perquè era prop, però quan anaven al Port només hi anava un vespre a la setmana, perquè era ia meitat més enfora i endemés en el pis a on estaven, feia més calor que a Manacor.

Els dematins em preparava la greixonera a fi que al migdia només hi hagués de tirar els fideus o l'arròs. Si feia fideus en feia que en bastassin per sopar el vespre. Els altres vespres em feia un trempó o fregia un parell d'ous.

A principis de l'any 70 la meva dona no volgué estar més llogada, perquè no tenia massa salut i a casa del metge hi havia molta feina, per tant ens tornarem a viure a Sant Joan. Tractàrem d'anar-hi a jornal dos dies a la setmana i la senyora li feia de patrona. Al cap i a la fi el perjudicat vaig ésser jo que cada dia havia d'anar i venir amb una moto Lambretta que tenia. A l'estiu anava bé però a l'hivern les boires i

gelades de devers Es Caparó eren males de pelar.

Estant encara a casa del metge, el dia 6 de maig de 1969, m'operaren d'una hèrnia a l'hospital de Manacor. Em va operar el metge Joan Truiols, company del que nosaltres estàvem. Em va fer una bona feina i després d'un mes de estar de baixa vaig tornar partir a fer feina.

El 22 d'agost de l'any 70, venint de la feina, un poc abans d'arribar a Sant Joan, la moto em va patinar, vaig caure i em vaig rompre un os de l'espatlla dreta. Em posaren un "aparato" que li deien "s'avió" i el vaig dur 40 dies i per jeure me anava molt malament. Durant la primera setmana el dolor que sentia no em deixava dormir, ni de nit ni de dia.

Vaig agafar tant por a la moto que no gosava tornar-hi a colcar,. Durant un any anava a la feina amb en Bernadí Escolà, que tenia un 600. També aquest home hi havia anat molts d'anys amb moto, perquè el cotxe no estava al abast del treballador.

Em vaig fer el carnet de conduir cotxe.

No obstant em vaig decidir a fer-me el carnet de conduir, perquè l'horari d'en Bernadí no coincidia amb el meu.

Ho vaig fer darrera l'escola de Petra, que estava relacionat amb una gestoria i ensenyava a conduir vehicles

amb un 600. Era un bon home i no acabava la paciència mai, que és lo que necessita un alumne.

Jo, de Manacor, anava amb la moto a Petra a fer una hora de pràctiques i aquest temps que perdia a la fusteria el rescabava el mig dia i el dissabtes.

Jo en aquelles saons tenia 53 anys i ja ho tenia un poc més difícil per aprendre que el joves.

Després de 29 classes vaig aconseguir el carnet de cotxe.

A les 29 hores de classe vaig estar a punt d'anar a examen. Anàrem a Ciutat i em vaig prendre una pastilla per calmar els nirvis, em vaig senyar en "nom del Pare" i quan l'enginyer m'avisà vaig partir. Vaig dur tanta de sort que a la primera vegada vaig treure'm el carnet de segona. Jo ja tenia el de tercera i jugava amb avantatja perquè ja tenia la teòrica aprovada.

Aquest dia va esser el 29 de novembre i l'endemà vespre l'escola em telefonar i em donà l'enhorabona per haver aprovat, i, pel dia de la meva onomàstica, Sant Andreu apòstol, jo més content que unes castanyetes, vaig comprar una capsa de "puros" bons, una botella de conyac i dues de xampany per obsequiar el meu professor Tomeu Riera i l'escola. Era un any més jove que jo però ja fa un quants anys que és mort. Déu l'hagi

perdonat i ens perdoni a nosaltres.

El primer cotxe: un seat 600

La primera setmana de desembre vaig anar a la casa Seat de Manacor a comprar un 600 matrícula 1942 - C. Em costà 96.000 pessetes i l'any 93 el vaig vendre per 100.000 pessetes perquè a pesar de dur 120.000 quilòmetres l'havia fet pintar color de palla i net pareixia tret de fàbrica, endemés anava una filigrana.

El segon cotxe: un R5

Després d'haver venut el 600 vaig comprar un R-5 nou matrícula PM-1997-BS, i en costà 1.165.000 pessetes i per esser sincer diré que els primers dies me penedia perquè el trobava molt ample, però aviat me vaig acostumar.

Gràcies a Déu no he tengut cap accident mai . Lo que he fet ha estat fer poca via i abans de partir demanar ajuda a la Divina Providència. A Manacor, després de 6 o 7 anys de fer de muntador de portes, em rellevaren i vaig passar a fer feina dins el taller ajudant a mestre Biel que era soci de la casa. Preparava feina per els altres obrers que no baixaven mai de 10 homes. Aquest home era molt bona persona i ens enteníem molt bé.

(Continuarà)

Ha mort la gallineta, més ben dit l'han morta!

G. Morlà

Era un capoespre d'octubre, passejant per dins la garriga, vaig afinar com un petit regueró de sang anava marcant camí fins que es va ficar sota el baixos d'un matoll. Separant el branquim d'aquella mata, en un intent d'esbrinar quina era la fi d'aquella senderola sangonosa, vaig trobar una gallineta de vius colors, ajupida a terra i amb els ulls trists. Aquella era la meua gallineta! Respirava amb dificultat, molt de tant en tant, amb la pitrera destrossada i humitejada pel vermellós líquid que poc abans corria per les seves venes. L'havia enxampat una mortífera perdigonada produïda per un desafortunat encert d'un caçador.

La vaig agafar conscient de que ja no podia fer res per la seva vida. Ella amb mirada complaent i sense oferir resistència, semblava agrair el meu gest, donant-me el darrer adéu.

Un sentiment d'indignació, de ràbia, d'impotència, de tristesa, envair el meu esperit. El cor de la meua gallineta acabava els

seus batecs mentre jo m'estava demanant per què havien disparat i mort la meua gallineta? Per què maten el caçadors? Abans caçaven per menjar però ara per què ho fan si no es mengen la caça? Per què espargeixen cents de tones de plom a l'any per damunt la terra inconscients de la toxicitat d'aquest metall? A què responen les reaccions de violència dins l'home? Realment és necessari matar i demostrar la seva superioritat damunt un animal per demostrar... què? Que l'home és més animal que qualsevol animal? Sempre el poder i la força pel davant! Quan guanyaran el raonaments, la bellesa, la vida?

Deixau que la gallineta us conti la seva història abans d'enterrar-la.

"Fa uns quatre anys que vaig néixer dins un galliner del poble. No som una gallineta sinó un quic, un gall de raça petita. Jo i un parell de germanes meves, quan teníem només tres mesos canviarem d'amo. El nou amo ens portà a

una finca rodejada de bosc on ell també hi vivia. Des de el primer dia ens va fer saber les seves intencions: mai més tornariem a sentir l'ofegor d'unes portes, tanques, reixetes, gàbies... tampoc acabaríem dins la seva olla. Viuríem amb llibertat fins que la mort ens sorprengués, embellint aquells indrets, formant part d'aquell paisatge on es combinen la tonalitat rogenca de la terra, l'aridesa de les pedres i el mil verds d'aquell boscatge. Aquests principis els ha respectat sempre, tant amb mi com amb tota la meua descendència.

Encara record que quan arribàrem a la finca, era ja de nit i ens va col·locar damunt les branques d'una alzina que hi havia prop de la casa perquè hi passàssim la nit.

L'endemà dematí, ben dejorn i abans de baixar de l'arbre poguérem contemplar aquells meravelloses paratges. Un força esglaiadora feu inflar el meu pit entonant un cant vigorós que donà el punt de

partida a un nou dia i a una nova etapa de la nostre vida. El primer dia no ens férem massa enfora de la casa per por de perdre'ns. L'amo ens havia col·locat un menjador amb blat i un bevedor amb aigua neta sota l'ombra d'una alzina. Es clar que ell ho feia per què ens acabàssim d'atapeir al final de la jornada però prou sabia que ens engrescaríem en la recerca de nous productes alimentaris: bitxets, paparres, herbetes, llavorettes i quantes i quantes coses més omplirien el nostre gavatx dia a dia i a lo llarg de la jornada. De mica en mica ens anàvem adaptant al nou ambient i oblidant els nostres hàbits domesticats en que visqueren els nostres avantpassats. La nova família creixia dins la llibertat. Sempre ens mostràrem agraïts amb el nostre amo.

Una volta al dia acudíem al portal de la casa per saludar-lo. Ell solia obsequiar-nos amb unes miquetes de pa o una grapada de blat que gustosos recollíem de les seves mans. Amb suavitat ens acariciava, passant la seva ma per damunt

el nostre vistós i delicat plomatge, i amb mirada complaent ens deixava marxar. Un dia ens avisà dels perills que provoquen els cans que acompanyen als caçadors. Encara record quan durant una temporada va fer que l'enorme ca, que acostumava a jeure davant la carrera i mai deia res, ens encaçàs i fes corre fins que fóssim dalt d'un arbre. Quin retgiró i quines volades no pegàvem per tal de veure'ns escàpols d'aquell animal disforjo que corria i lladrava fins que n'hi havia cap del nostres al seu abast. Al principi no enteníem com el nostre amo fos capaç de tal bestiesa, però més tard, quan arribaren el caçadors amb els seus cans compreguérem que el nostre amo ho feia perquè no ens refiàssim de cap ca, que lògicament duien unes intencions molt diferents a les intencions del ca de l'amo.

El que mai ens havia ensenyat l'amo era l'efecte mortífer de les armes. Ell no creia en les escopetes, ni en les pistoles, ni en les bombes o les bales. No gaudia amb la mort, era un apassionat de la vida, de

qualsevol vida, amant de la llibertat per a tots. Ell creia que és millor construir que destruir, anteposava la pau a l'agressivitat, observava qualsevol detall i és commovia davant la paraula destrucció, mort...

Tampoc jo entendré mai els caçadors d'avui. No entenc la passió per matar. No puc saber quin mal havia fet jo al caçador per haver de patir la seva ira i morir arraulit dins un matoll, que és fins on m'han deixat arribar les meves mencabants forces, en un intent de fugir del caçador".

Era la història del quic de bell plomatge que trobaré a faltar. Servirà de qualque cosa la seva mort o seguiran matant i disparant trets a animals inofensius, pel sol plaer de matar? Pegant tirs a tot allò que es mogui?.

El comportament de l'home sol esser constant. La persona agressiva, destructora, que no aprecia el seu entorn, no fa diferències encara que estigui davant un altre objectiu, ja siguin animals, plantes o altres persones.

Enyoraré la meua gallineta!

